

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 15 K na leto. —
Za inozemstvo 25 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

„Brezpomembna“ stranka.

Znani Ivan Mermolja piše v »Kmetijskem listu«, da sta bili pred vojno pri nas dve stranki — liberalna in klerikalna, ki pa nista bili pomembni za naše gospodarstvo.

Sedaj pa naštevajmo: na stotine kmetijskih zadrug, denarnih in blagovnih, ki so nebroj kmetov iztrgale iz krempljev raznih elementov in jim v slučaju potrebe pripomogle do cenjenih posojil, so delo Slovenske Ljudske stranke in nesebične požrtvovalnosti duhovnikov.

Električna centrala na Završnici, ki se je v času pomanjkanja petroleja izkazala kot prava dobrotnica kmetijskega ljudstva, je delo Slovenske Ljudske stranke.

Občinski posređovalni uradi, ki stotnam kmetov prihranijo ogromne pravdne stroške, so delo Slovenske Ljudske stranke.

Cestni zakon, v katerem je določeno, da se mora tudi za vaše ceste in gospodarska pota skrbeti in po katerem se cestni odbori znatno razbremenene v stroških, je delo Slovenske Ljudske stranke.

Vodopravni zakon, ki varuje zlasti kmetškemu stanu pravico do podtalne vode, kmetškim občinam pa prednost v izrabi vodne moči pred vsakim zasebnim podjetjem, je delo Slovenske Ljudske stranke.

Obrotno pospeševalni urad, o katerem ni treba izgubljati besedi, kako ogromno delo je izvršil v povzdigi obrti, je delo Slovenske Ljudske stranke.

Slovenska (sedaj državna) trgovska šola, ki skrbi za vzgojo našega trgovskega naraščaja je delo Slov. Ljudske Stranke.

Lovski zakon, ki je znatno, čeprav radi liberalne in nemške obstrukcije ne še zadostno zboljšal stališče kmetovo do lova, je delo Slovenske Ljudske stranke.

Zakon o izboljšanju pašnikov je delo Slovenske Ljudske stranke.

Zakon o varstvu planin je delo Slovenske ljudske stranke.

Delo za povzdigo živinoreje je delo Slovenske Ljudske stranke. Zakaj da so se vršili živinorejski tečaji, delali načrti za vzorne hleve in svinjake, dajale podpore in premije, vse to je dosegla samo Slovenska Ljudska stranka ob velikem napsrotovanju onih, ki danes pisarijo v kmetijski list in so stebri liberalne samostojne kmetijske stranke.

Gospodinjke šole in gospodinjki tečaji so delo Slovenske Ljudske stranke. In tako dalje.

V dobi od 1908 do 1913 je bilo sklenjenih v kranjskem deželnem zboru, ko je imela večino Slovenska Ljudska stranka, nič manj kot 55 zakonov, ki so domalega vsi dalekosežnega gospodarskega značaja.

Zdaj pa vprašamo vse časti vrednega gospoda Mermolja, kaj je on storil za povzdigo kmetijskega stanu in za njegovo izobrazbo?

Naj nam odgovori

nem računu bi dobili samostojni liberalci na Kranjskem 11 poslancev, meščanski liberalci 2, Ljudska stranka — enega.

Zakaj so samostojneži spustili ta oklic med ljudstvo. Da si ne žele teh »grdi« političnih borb, kakor zatrjujejo, ne more biti resnica, ker v isti številki Kmetijskega lista tako grdo, in sicer v vsakem članku, skoro v vsaki notici napadajo Slovensko Ljudsko Stranko in duhovnike, da je v tem oziru Kmetijski list prvič prekosil brezversko »Domovino«.

Da pa bi bili samostojni liberalni voditelji, ki stoje v najtesnejšem stiku s prebrisanim dr. Žerjavom, imeli Ljudsko stranko za tako bedasto, da bi si na ta način zadržala vrat, tega ne moremo verjeti. Da sami niso tega resno mislili, je jasno iz tega, ker v isti številki tako silno, kakor še nikdar, napadajo isto Ljudsko stranko, na katero se obračajo s svojo prošnjo.

Zato je namen tega oklica več kot prozoren. Dr. Žerjavovi in samostojni liberalci hočejo na deželi nastopiti skupno pod imenom samostojnežev. Na kandidatski listi bodo v eni vrsti kandidati samostojnežev, v drugi vrsti pa liberalni dohtarji.

Ta način bo za obedve liberalni struji uspešen. Meščanski liberalci znajo na ta način vendarle kakšnega svojega dohtarja vriniti kot poslanca, samostojni stranki pa je pomagano, ker nima nobenega človeka v svoji stranki, ki bi imel visoke šole in bi pustil svojo službo ter šel v Belgrad.

Zadnji »Kmetijski list« je zato tudi že tako očitno pokazal svojo liberalno zagriženost, da se morajo vsakemu vernemu človeku, ki je po nesreči zagazil med samostojneže, odpreti oči.

Te naše trditve dokazuje dejstvo, da sta se urednik Kmetijskega lista in dr. Žerjav skupno vozila po Belokranjskem in pričejala zaupne shode.

Zadnja stena pada.

Dolgo so se iskali, zdaj so se našli. Zadnja stena med samostojneži in liberalci pada, ločilo jih bo radi lažje agitacije med nepoučenim ljudstvom le še ime.

Dolgo je brezverska »Domovina« že namigavala, da bo treba zbrati vse »demokratske« ljudi za skupen nastop proti »klerikalcem«, ponižno je izjavljala, da njej ni za to, da spravi osebe svoje stranke na površje (ker je grozdje prekislo, seveda), in na vse pretege je hvalila Samostojno kmetijsko stranko (ravnotako dr. Žerjavovo »Jutro«).

Oklic, ki ga je prinesel zadnji Kmetijski list, je pa prinesel že precejšnjo jasnost.

Oklic je naslovljen slovenskemu ljudstvu, Slovenski Ljudski Stranki in Jugoslovanski demokratski (liberalni) stranki. Kratka vsebina tega oklica je, da samostojna stranka noče voljnega boja, temveč naj Ljudska in liberalna stranka pripustita kratkotalno vsa poslaniška mesta Samostojnežem, razen onih, za katera se zahtevajo visoke šole (na Kranjskem morajo biti trije taki poslanci). Po tem samostoj-

Samostojni in samouprava.

Mi smo Samostojni očitali, da so proti samoupravi. Kot dokaz smo navedli, da se je proti samoupravi izrazil sam samostojni general Urek 23. novembra 1919 v Ljubljani. Urek v zadnjem »Kmetijskem listu« to taji. In vendar je tako govoril »Jugoslavija«, ki je Samostojni prav blizu, piše dne 9. decembra 1919: »Govornik Urek je

obrača proti strankam, ki hočejo vzpostaviti avtonomne (samoupravne) pokrajine. Ravno tako piše hrvatski list »Obzor« z dne 26. novembra 1919: »Urek osudjuje pojedine stranke, koje idu za upostavom autonomnih pokrajina« (Urek obsoja posamezne stranke, ki hočejo upostaviti samoupravne pokrajine). Če je Urek proti strankam, ki hočejo za Slovenijo samoupravo, (in ta stranka je edino naša Kmetška zveza ozir. Ljudska stranka) potem je tudi proti samoupravi sami. Razun tega so se isti dan, 23. novembra 1919, hodili Samostojni klanjat največjemu slovenskemu centralistu Žerjavu, ki je hotel še pred kratkim uničiti našo samoupravo glede šol (imenovanje šolskih nadzornikov). Letos začetkom avgusta pa so Samostojni s svojimi hrvatskimi in srbskimi tovariši hodili pozdravljat največjega srbskega centralista Pribičevića, ki nam hoče vzeti pri šolah še tisto samoupravo, kar je imamo. Ali hočete gospod Urek in vaši samostojneži še tajiti, da ste proti samoupravi? Zakaj igrate dvojno vlogo: eno za svoje očete liberalce, pred katerimi izjavljate, da ste proti samoupravi, drugo za ljudstvo, pred katerim svoje liberalne protiljudske nakane skrivate? (Iz »Slov. Gospodarja.«)

Volivno gibanje.

Velik volivni shod v št. Jerneju. V nedeljo je bil v št. Jerneju na Dolenjskem sijajno obiskan shod KZ v št. Jerneju na Dol. Govoril je Borc iz Šmarce.

Shod zaupnikov SLS za krški in koštanjeviški sodni okraj je bil v nedeljo v Podlogu pri Krškem. Poročal je g. Borc. Črnomelj. V nedeljo je bil izvrstno obiskan shod zaupnikov SLS za črnomaljski sodni okraj. Zastopane so bile vse občine. Poročal je prof. Remec.

V Dobljčah je imela KZ v nedeljo popoldne shod, ki so se ga udeležili volivci v velikem številu. Govoril je prof. Remec.

Metlika. V društveni dvorani v Metliki se je vršil v nedeljo sijajen shod zaupnikov SLS za metliški sodni okraj. Vse občine so se shoda udeležile po številnih zastopnikih. Poročal je dr. Kulovec.

V kočevskem okraju je imel v nedeljo župnik Škulj volivna shoda na Gori in Loškem potoku. Na obeh shodih je z velikim uspehom razvijal program SLS.

Sijajno obiskana shoda zaupnikov sta se v nedeljo vršila v Žužemberku in Trebnjem. Poročal je dr. Stanovnik. V Žužemberku je bilo navzočih okoli 400 zaupnih mož.

Za brdski sodni okraj je bil v nedeljo shod zaupnikov v Domžalah, za kamniški v Kamniku. Oba shoda sta bila izredno dobro obiskana, vse občine zastopane. Govorila sta posl. Strcin in tajnik KZ Čebulj.

Velik shod v šmartnem pri Litiji. V nedeljo se je vršil v nabito polni dvorani društvenega doma v šmartnem volivni shod. Govorila sta posl. Gostinčar in urednik Kremžar. Po shodu je bil zaupen shod SLS za litijski sodni okraj. Zastopane so bile vse občine celega okraja.

Novomesto. V ponedeljek so se sešli zastopniki občin novomeškega sodnega

okraja k zaupnemu shodu v dvorani Rokodelskega doma v Novem mestu. Ta shod je bil izredno živahen in zanimiv. Brez dvoma bo rodil najboljše uspehe. Tudi v tem okraju bo padel terorizem samostojnih, ki je vzcvetel pod patronanco Grma in nekaterih kraljevih uradnikov. Zaupniki so slikali neznosne razmere, ki vladajo tam doli ob Krki. Na shodu sta poročala prof. Remec in dr. Kulovec.

Tržič. V soboto zvečer je bil v Domu velik javen shod, na katerem je govoril dr. Gosar. V nedeljo popoldne se je pa vršil shod zaupnikov za ves tržiški sodni okraj.

Cerklje na Dol. Na nedeljo je bil shod KZ, na katerem sta govorila Marinček in dr. Besednjak.

Radeče pri Zidanem mostu. Včeraj je bil tukaj shod zaupnikov za radeški sodni okraj. Udeležba je bila velika, zastopane vse občine.

+ Vrhnik. Za vrhniški sodni okraj je bil v nedeljo dobro obiskan shod zaupnikov. Poročala sta Stanovnik in urednik Zabret.

Povsod so bili zborovalci navdušeni za načrt samouprave, ki ga je izdelala stranka. Stvar naših pristašev je, da že sedaj agitirajo od moža do moža, pojasnjujejo o važnosti teh volitev in izpodbijajo razne predsodke.

6. oktobra je bil shod Ljudske stranke v Sarajevu. Poročal je predsednik hrvatske ljudske stranke Barič. Posvetovanje je trajalo ves dan.

Ljudska stranka se je ustanovila v Bački med odnotnimi Rusini. Te dni se je vršil velik shod v Köröšturu, kjer je govoril poslanec dr. Šimrak. Velik shod se je vršil tudi v Kučuri, kjer so se odnotni Rusini priklopili Ljudski stranki.

Daljnji zelo številno obiskani shodi so se vršili v Požegi, v osieški okolici, v Generalnem stolu in Boriljevem.

CENTRALIZEM JE TAM, KJER SE VES DENAR IZ CELE DRŽAVE STEKALE V ENO BLAGAJNO, NAD KATERO GOSPODARI KOPICA MINISTROV, LJUDSTVO PA MORA MOLČATI.

CENTRALIZEM JE TAM, KJER JE EN SAM PARLAMENT, KI SE BRIGA SAMO ZA VELIKE POKRAJINE, MANJŠE PA ZANEMARJA, KER IMAJO MALO ZASTOPNIKOV.

CENTRALIZEM JE TAM, KJER SO VSI URADNIKI ODVISNI SAMO OD ZGORAJ IN ZATO ZA LJUDSTVO NIMAJO SRCA.

CENTRALIZEM JE TAM, KJER POKRAJINSKE OBLASTI NISO ODGOVORNE LJUDSTVU, TEMVEČ SAMO MINISTROM.

CENTRALIZEM JE TAM, KJER DRŽAVA NASTAVLJA VZGOJITELJE IN UČITELJE, STARŠI PA NIMAJO NOBENE BESEDE.

CENTRALIZEM JE TAM, KJER DRŽAVA NASTAVLJA CELO OBCINSKE

TAJNIKE, KI IZVRŠUJEJO KURATORSKO SLUŽBO NAD KMETSKIMI ŽUPANI IN SO MASTNO PLAČANI IZ OBCINSKE BLAGAJNE.

CENTRALIZEM BI BIL SMRT ZA SLOVENIJO, POGIN ZA DRŽAVO.

CENTRALIZEM HOČEJO LIBERALCI, KER SO KAPITALISTI IN SE BOJE, DA BI LJUDSTVO IMELO KAJ BESEDE.

KJER JE CENTRALIZEM, IMAJO SVOBODOMISELCI VSO MOČ V ROKAH IN VIHTIJO SVOJ BIČ NAD LJUDSTVOM.

V BOJ PROTI CENTRALIZMU, V BOJ ZA SAMOUPRAVO SLOVENIJE, V BOJ ZA SLOVENSKO LJUDSKO STRANKO, KATERA EDINA NA SLOVENSKEM SE BORI ZA SAMOUPRAVO!

Z gorjačo in krvjo.

Naši čitatelji naj pazno prebero dopisa iz št. Jerneja in št. Vida nad Ljubljano. K prvemu dopisu dodajamo še to, da Orel, ki so ga samostojneži iz št. Jerneja napadli, umira v Kandijski bolnici.

Tako se je k žalostnemu dogodku na Dobrovi, kjer je voditelj samostojnežev do smrti zaklal svojega znanca in ki sedi sedaj v zaporih, pridružil zopet nov slučaj samostojnoliberalnega uboja.

Zdi se, kar smo že večkrat povdarjali, da se v liberalni kmetijski stranki res zbirajo poleg nekaj poštenih pa nepoučenih kmetjskih mož vse propalice, ki jih je sedaj na deželi žal le preveč.

Če misli liberalno-samostojna stranka proti krščanskim načelom boriti se z gorjačami in noži, potem ji moramo reči, da je njena igra izgubljena. Še nikdar in nikjer ni krščanska misel tako trdno stala kakor tam, kjer so jo hoteli utopiti v krvi.

Kjer vladajo komunisti in socialisti...

Na Ruskem je vlada zapovedala, da morajo vsi ruski kmetje brez upora oddati živila in sicer vsa, ker je nastala med delavstvom taka lakota, da gladu umre.

Kakor vidimo iz prežalostnih poročil, ki vedno prihajajo iz Rusije, je najhujša šiba, ki jo more Bog poslati nad ljudstvo, komunist. Rusija, najbogatejša zemlja, strada in lakote umira, ker jo komunizem davi za vrat.

Poleg tega je cela Rusija oborožena od nog do vratu in se mora vojskovati, kakor ji ukazujejo židovski komunistični voditelji, ki sede v ukradenih palačah pri polno obloženih mizah.

Vojske in lakote, ali komunistov in socialistov, reši nas, o Gospod!

RAZPOROKO IN BREZVERSKO ŠOLO BO VPELJAL PRIHODNJI DRŽAVNI ZBOR, AKO BODO DOBILI V NJEM MOČ SVOBODOMISELNI POSLANCI. KATOLIČAN, ALI SE ZAVEDAŠ SVOJE VESTNE DOLŽNOSTI?

Glasovanje na Koroškem.

V nedeljo se je vršilo na Koroškem glasovanje, ki naj odloči pripadnost velikega dela Koroške k Jugoslaviji ali Avstriji. Glasovanje se je vršilo zelo mirno in hitro, nemški volkswehrovci so poskušali napadati naše ljudi, pa naši Orli, ki so bili v velikem številu poklicani na Koroško, so vsak poizkus sproti preprečili.

Glasovali so skoro vsi. Le malo jih je ostalo doma. Izid še ni znan, ker rabijo za odpiranje glasovnic zelo veliko časa.

Prorokovati o izidu se ne more nič. Sodi se, da bo približno na polovico. Usodno za nas je, da so dobili popolnoma proti jasnemu besedilu mirovne pogodbe pravic oglasovanja vsi oni uradniki, ki so kedaj tekom zadnjega desetletja službovali v glasovalnem ozemlju. Na ta način je pribumelo par tisoč nemških uradnikov od vseh štirih strani sveta in so glasovali.

Deželna vlada za Slovenijo se je z vsjo odločnostjo uprla proti tej razlagi, toda je našla pri ministrskemu predsedniku Vesničju gluha ušesa. Zato je deželna vlada odstopila, pa njen odstop ni bil sprejet na znanje. In tako je belgrajska vlada še v mnogo drugih stvareh popuščala Nemcem in Italijanom, ki so bili toliko predrznejši, čim bolj so bili gospodje v Belgradu mehki. Končni izid glasovanja bomo mogli priobčiti šele v prihodnji številki.

LIBERALNA STRANKA NA SLOVENSKEM JE RAZCEPLJENA NA TRI DELE: JUGOSLOV. DEMOKRATSKA STRANKA, SAMOSTOJNA KMETSKA IN NARODNOSOCIALNA.

DUSEVNI VODITELJ VSEH TREH JE SVOBODOMISLEC IN PRIJATELJ KAPITALISTOV DR. ŽERJAV. NAJVEČJI SOVRAŽNIK SAMOUPRAVE SLOVENIJE.

Med srbskimi kmeti-zadruharji.

Piše poslanec Brodar.

V zadnjem članku v »Domoljubu« sem v velikih potezah očrtal značaj Srbov in naše razmerje do njih.

Ugodna prilika je nanesla, da sem se udeležil dne 19. avgusta t. l. zborovanja srbskih zadruharjev v Palanki v Srbiji, to je malo mesto vzhodno od Belgrada. Pri tej priložnosti sem se zopet prepričal, da je bilo pravilno, kar sem poprej napisal o Srbih. Zato hočem danes na kratko opisati vtise, ki sem jih dobil na tem zborovanju.

Dobre štiri ure sem se vozil od Belgrada do Palanke, ves čas med rodovitnimi nizkimi griči, po valovitem svetu, ki se da ves lepo obdelati. V kolikor sem mogel iz vlaka opazovati kmetijsko poslopja, moram reči, da so bila povsod zelo skromna, tako da se količikaj večja družina more le za silo komaj stisniti notri. Tudi hlevi za goved in ovce, kakor sem jih že lansko leto popisal v »Domoljubu«, so tako priprosti, da je jasno, da se moderna živinoreja pri Srbih ne bo mogla razširiti, dokler

ne bodo imeli vsaj malo boljših hlevov. Treba bode glede stanovanj za ljudi in živino še mnogo dela in mnogo izobrazbe, preden bodo ti kraji dosegli naše bolj zapadne kraje.

Toda da bodo Srbi v nepredolgem času popravili zaostalost, ki so jim kot dedščino zapustili Turki, o tem sem danes bolj prepričan nego kdaj prej. Na tem zborovanju sem namreč zopet videl, kako izredno brihten in nadarjen narod so Srbi. Pazno so poslušali vsakega govornika, delali med govori primerne medklice in dobre dovtype ter strogo ločili, kdaj govori govornik z gospodarskega stališča, kdaj pa hoče politizirati v prilog kakne politične stranke.

Na zborovanju sem tudi videl, da je s sedanjim načinom vladanja pri nas srbski kmet prav tako nezadovoljen kakor mi slovenski kmetje in da posledice slabega vladanja zadenejo ravno tako srbskega kmeta kakor nas slovenske kmete.

Tudi jaz sem se oglasil k besedi. Videl sem takoj, da so bili srbski kmetje zelo veseli, ko so videli, da bo govoril Slovenec. Pozorno so poslušali ter me dobro razumeli, dasi sem izpregovoril samo tuintam kako srbsko besdo, drugače sem govoril slovenski. Med poslušalci je bilo tudi nekaj takih, ki so že bili v Sloveniji, in so bili zelo navdušeni za visoki napredek slovenskih kmetov. Ko sem omenil v govoru, da imamo mi kmetje bodisi srbski, hrvatski ali slovenski v naši državi enega velikega sovražnika, ki že odpira svoje žrelo, da bi nas premlel in nazadnje požrl, to je kapitalizem, me je prekinilo burno odobravanje. Ko nadaljujem, da imamo vsi kmetje cele naše Jugoslavije enak interes se naj-energičneje in najodločneje boriti proti temu sovragu, da nas ne dobi v svoje kremplje, me je zopet prekinilo odobravanje.

Po govoru sem se razgovarjal z mnogimi zborovalci, ki so prili k meni in me povpraševali po naših razmerah, tako tudi neki pop in neki učitelj. Videl sem, da imajo glede naših političnih razmer še v marsičem napačno sliko. Tako n. pr. so mislili, da je naša S. L. S. reakcionarna (nazadnjaška), toda ko sem jim povedal, da ni v Sloveniji nobena stranka ustanovila toliko zadrug kakor S. L. S. in da je ta stranka urejena tako demokratično, da vsak poslanec izvršuje samo voljo ljudstva, so bili za tako stranko zelo navdušeni in sem videl, da bi si sami želeli imeti tako stranko, kakršna je naša S. L. S.

Srbski kmet ni zadovoljen z nobeno dosedanjih strank v Srbiji, najmanj pa s takozvano demokratsko stranko (za katero so skušali na zborovanju nekateri učitelji agitirati). Žal da za enkrat srbski seljak nevede in nehote plove še precej v demokratskih vodah, kamor ga vodi predsednik zveze srbskih zadrug Avramovič.

Od zborovanja pa sem odnesel prepričanje, da bodemo srbski, hrvatski in slovenski kmetje v kratkem času najboljši prijatelji; želeli bi bilo le, da bi imeli več osebnega stika z njimi. Zato sem se vrnil v Belgrad z željo, da bi se hrvatski in slovenski kmetje kdaj sestali v večjem številu kje na Hrvatskem in potem vsi v Srbiji, če je mogoče še letošnjo jesen, ako pa ne, pa vsaj prihodnje leto,

Vojaški glasovi z juga.

Prvi dopis se glasi:

Že dva meseca ne dobimo nič drugega kakor opoldne in zvečer fižolovo, oziroma gresovo juho s takim kosčkom mesa, da ko bi ga samo gledal, bi ga zmanjkalo. Včasih pa diši juha po makaronih. Hlebček kruha vsak dan, ta nas drži še pokonci.

Tolažili smo se, da dobimo plačano: zajutrek, milo, vino, tobak, vžigalice, papirčke. Pa smo se žal zelo zmotili. Prejeli smo že celih 12 dinarjev v teh treh mesecih. Skromni kadilec mora vzeti iz svojega žepa mesečno 100 K. Zraven pa še pride več stvari, ki jih vojak potrebuje, da ne hodi raztrgan in umazan.

Tudi želodec toži nad nezadostno hrano. Kje vzeti denar? Mar od doma seveda, odkoder pa prihajajo odgovori očetov ali mater, da ne morejo pomagati, ker je postalo vse tako drago, da ne morejo več kriti stroškov?

Vprašamo tudi tiste gospode, ki imajo naše prošnje in pritožbe v rokah, kaj delajo, ker po preteku 4 mesecev, ko se bile vložene, še ni odgovora? Ali nič ne vidijo, kako naši domovi lezejo v dolgove in razpadajo?!

Dosti bi imeli še za povedati, pa za enkrat naj zadostuje.

Podpisi.

Iz Trebinja nam pišejo:

Slovenski vojaki od 14. p. polka Podgorica-Trebinje:

Skoraj bo minulo dve leti, kar smo si postavili na razvalinah nekdanje avstrijske monarhije novo svobodno državo; državo, v kateri naj svobodno diha in uživa iste pravice vsak član našega troimenega naroda S. H. S.

Ali se pa to tudi v bistvu izvršuje? Žal, da moramo reči, da v marsičem tudi ne.

Da priznati se mora, veliko se je že storilo v dobrobit ljudstva ali v mnogih stvareh bi se bilo dalo pa še marsikaj zboljšati, ko bi se bili merodajni faktorji zavedali svojega poklica napram domovini.

Mi, ki nam je blagostanje Jugoslavije pri srcu in ki smo že mnogo žrtvovali zanj, z žalostjo opazujemo vedno večjo nezadovoljnost in to v vseh slojih ljudstva. Zatorej kličemo resno: Uvažujte vse pravice in potrebe naroda.

Prisiljeni boriti se na raznih frontah za interese naših tlačiteljev v senci germanskih bajonetov, smo navdušeni pozdravili našo prostost.

Mi smo bili zopet prvi, ki smo pohiteli na našo severno mejo, da čuvamo zemljo naših pradedov pred kremplji švabskega zmaja.

Trdno smo bili prepričani, kakor se nam je tudi zatrjevalo, da se nam bo ta služba uračunala v našo aktivno službo. Toda doživeli smo prevaranje. Sedaj noče nikdo nič slišati o tem in se nam na kratko odgovarja, da se nam nič ne pripozna.

Prvič so nas pobrali kot 17letne pastirje ter nas utaknili v vojaške sukne in večinoma že po dvamesečni vežbi poslali na fronte, kjer smo stradali in prezebali na-

pol nači ter z željo po osveti čakali bodočnosti. A sedaj. Kot za nameček vsem tem, so nam dodali še 18 ali 24 mesecev vojaške službe.

Apeliramo torej na g. narodne poslanike, da se zavzamejo na merodajnih mestih tudi za nas.

Toliko v vednost javnosti in ker se je o tem že večkrat pisalo po slovenskih časopisih, smo prisiljeni tudi mi izjaviti naše želje kot nekak rahel opomin vodilnim činiteljem.

Ker smo v nadi, da se bodo naše želje upoštevale, za danes toliko v pretres a v nasprotnem slučaju pa pridemo na dan še z raznimi drugimi stvarmi, ki ne bojo ravno v čast naši javnosti. Slede podpisi.

Z ozirom na gornji dopis objavljamo v naslednjem odlok komande dravske divizije, kateri se glasi:

Na stavljeni predlog in prošnjo tukajšnje komande, da se onim obveznikom letnika 1899 iz ozemlja dravske divizijske oblasti, ki so bili z ozirom na vladajoče razmere predčasno vpoklicani v aktivno vojaško službovanje na dan 8. januarja 1919 in so bili s 7. julijem odpuščeni od vojakov, ta z izpolnjenjem 21. leta njihove starosti odslužena vojaška doba izjemoma šteje na kadarski rok, je minister vojne in mornarice izdal sledečo naredbo: Radi izjemnih razmer, katere so vladale na ozemlju dravske divizijske oblasti, vsled česar je poveljnik dravske divizijske oblasti bil prisiljen uporabiti tudi mladeniče, rojene leta 1899, na koroski fronti kot aktivne borbe, potrjujem gorenji predlog, da se tudi mladeničem, rojenim leta 1899, na ozemlju dravske divizijske oblasti prizna na račun službovanja čas, ki so ga prebili v naši vojski prošlega leta s tem, da imajo dostužiti ostanek do odrejenega jim roka.

Iz države morilcev.

I.

Nebesa na zemlji.

Znano je, da so po prevratu (1918/19) na Ogrskem prišli komunisti na vlado in so se držali na vladi kake štiri mesece. V tem času, ko so popolnoma sami in neovirano vladali, so pač lahko pokazali, kakšna je vlada, ki se izpelje dosledno po naukih socialnih demokratov, ali kakor jim sedaj rečemo: komunistov. Ker je tudi pri nas na Slovenskem nedavno tega bila velika nevarnost, da dobijo vlado komunisti v roke (dogodki na Zaloški cestil) in ker bodo komunisti brez dvoma ob priliki, ko jim bo kazalo, zopet poskusili razviti svoje moči: je primerno, da si sedaj, ko je sedanja ogrska vlada zbrala dogodke komunistične oziroma boljševiške dobe, na podlagi teh uradnih zgodovinskih dejstev napravimo sliko boljševiškega vladanja. To se mi zdi tem bolj primerno, ker so takrat, ko so komunisti hoteli zavzeti vlado v Ljubljani, celo po kmetih bili nekateri, ki so v svoji priprostosti in kratkovidnosti mislili, da bi to za slovensko ljudstvo ne bila nobena nesreča, ampak celo sreča. Tedaj sem govoril z nekim kmetiskim fantom, bivšim vojakom, ki si je boljševike tako-le predstavljali: »Sedaj bodo socialni demo-

kratje zavladali in ti bodo poklicali ruske boljševike v deželo. Boljševiki pa nam na kmetih ne bodo nič žalega storili. Po mestih bodo šli in po večjih cestah in vaseh. Tam bodo iz gostiln in prodajaln zmetali na cesto kar je kaj vrednega, da bo vsak, ki je potreben, lahko prišel in si nabral, kar potrebuje. Tedaj bom tudi jaz šel v Ljubljano in si nabral nekaj usnja ker draginja je sedaj taka, da bi moral človek denar kopati, ako se hoče obuti...» Ta fant si je v svoji priprostosti pač predstavljal komunizem in boljševizem v vsej drugačni barvi, kot sta v resnici. Da vidimo, kakšna sta v resnici, ogledimo si jih po uradnih podatkih na Ogrskem. Saj Ogrska je blizu in od tega, kar se nam bo tu pripovedovalo, je minulo komaj poldruho leto. Poglejmo torej, kaj piše član sedanjega ogrskega ministrstva Oskar Szöllösy. Njegova izvajanja, ki jih je obširno podal v nemškem listu »Das Neue Reich« hočemo ob kratkem navesti:

Narobe svet.

Pravijo, da ob puntih in revolucijah pride na vsakega poštenega človeka po deset ničvrednežev, ki hočejo zmedo izrabiti v svojo lastno korist. Na Ogrskem med revolucionarji niste niti enega poštenjaka dobili, pa če ste ga iskali z lučjo ob belem dnevu; kar je bilo vodij in kolovodij, vsi so bili zločinci in ničvredneži. Pokazalo se je, da je boljševizem najrša in najnižja stopinja človeške poživljenosti. Boljševizem hoče, da pridejo na krmilo države le proletarci (nižji delavci) brez ozira na to, ali imajo zadosti dušnih sposobnosti za vladanje ali ne. Nič zato, če povzdignejo navadnega pomorščaka v admiral, admiralu pa odkažejo pometanje cest. Vera in vest in zavest greha in krivde: vse to se vrže med staro šaro. Zločinci in najnižja fakinaža dobijo prosto roko za udejstvovanje svojih namenov; kajti državna oblast, ki jih je dotlej držala v strahu, se je nagnila na njihovo stran. Sedaj pa gorje ti buržoaziji t. j. vsi tisti, ki imate smisel za red, mir in poštenje...

Na Ogrskem je torej zavladal »delavski svet«. Postavil si je nalogo, da nauke komunizma in socializma izpelje v življenje. Kako jih je »izpeljavala«, poglejmo!

Morilec — minister.

Najstrastnejši »ljudski zastopnik« v vladi je bil znani Bela Kun, minister za zvezo z zunanjimi državami. On je bil duša »rdeče« ogrske republike. On je bil poprej urednik raznih demokratskih časopisov in strasten agitator socializma. V svoji mladosti je živel silno lahkomišlno in zapravljivo. Sedaj je kot minister stanoval v elegantnem hotelu v Budimpešti in njegova osebnost straža ga je stražila, oborožena z ročnimi granatami. Kot minister ima na vesti mnogo umorov in zločinov. Na njegovo povelje so neljube osebe bile usmrčene ponoči v podzemeljskih kletih brez kake sodbe in razsodbe. Prejšnji dan je dotični hodil še živ in zdrav po ulicah Budimpešte — drugi dan ga ni bilo nikjer več... Tako se je zgodilo z dvema ukrajinskima častnikoma, ki sta bila prišla v Budimpešto, da bi spravljalta ujetnike domov. Tako je bil umorjen artiljerijski stot-

nik Maldner in mnogo drugih. Načelnik vojaške patrolje, ki je imela te zločine izvrševati, se je imenoval Jožef Czerny. O njemu pozneje.

Minister vislic.

Eden izmed najbolj divjih »ministrov« je bil Tibor Szamnelly. Že njegovo ime pove, da je bil Jud. Bil je tako grozovit, da so se ga bali celo lastni pristasi. Med vojsko je bil nižji oficir; na ministrski stol je prišel, ko še ni bil star 28 let. Z Belo Kunom se je razprl takoj v začetku, ko je prišla demokratska stranka na vlado. On je namreč zahteval, da se mora dati »ljudstvu« tri dni popolne prostosti, da bo smelo ropati in pleniti kot v plačilo za to, da je pripomoglo komunistovski stranki na vlado. Bela Kun pa mu tega ni hotel privoliti. Pozneje je dobil od vlade nalog, da naj nadzoruje, da se bodo sodbe nad »protirevolucionarji« v resnici in z vso strogoostjo izvrševale. On je skrbel, da so se res vsi, ki so bili od delavskih svetov kot »beli« zaznamovani, pobesili po najbližnjih drevesih. Največkrat se je to zgodilo kar brez vse preiskave. Dosti, da je bil kdo ovaden kot bel, t. j. nasprotnik komunistov. To je zadostovalo, da je Szamnelly namignil, čes: »Naj spleza na drevo!« — in v par minutah je visel na bližnji veji. Uničiti je hotel zlasti ogrskega kmeta. V kraju Dunapataj je ob priliki nekega upora našel med mrtvimi kmeti enega, ki je bil samo ranjen; ukazal ga je pokopati z mrtvimi vred. V mestu Sopronkövesd in dal obesiti železniskega uradnika Schmida; sin Schmidov je moral gledati, kako so očeta obešali. Potem je dal Szamnelly obesiti še sina poleg očeta. Malo dni poprej kot so prepodili komunistovsko vlado, je bil še sestavljen imenik fistih, ki so imeli biti v naslednjih dneh obešeni. Moral pa je bežati, predno so se te sodbe izvršile; kajti krščansko ljudstvo po vsej Ogrski se je bilo dvignilo in sklicalo svojo vlado. Posrečilo se mu je, da je prišel čez mejo; toda v kraju Lihtenwörth ga je obkolila žandarmerija. Ko je videl, da je izgubljen, je zgrabil za samokres in se ustrelil. (Dalje prih.)

Gospodarstvo.

Anton Pevc:

Mlekarstvo, blagostanje kmeta.

II.

Mleko se proizvaja lažje in zato sorazmerno ceneje, kakor pa more žival proizvajati meso; pri molznih kravah se krma vsikdar boljše in popolneje izkoristi kot pri meso tvorečih živalih. To pojasnjuje dr. Stutzer (Belehrung der Futterrationen, Berlin, 1918) tako-le: »Mnogobrojne preizkušnje v severni Ameriki, na Danskem, Švedskem in v Nemčiji dokazujejo, da preidejo redilne snovi (netto-energija) krme v razmerno znatno večji meri izkoriščene v mleko, kakor pa pri pitanju v novonastalo meso in mast. Pri tvorbi mleka se uporabljajo sestavine limfe in krvi le mimogrede za preosnovno tkanine (sestavne tvari) mlečnih žlez, ker se primeren del mleč-

se množine tvori v žlezinih stanicah šele med molžo, vsled razburjenja živcev; izguba redilnih snovi (energije) pri pretvorbi sestavin limfe in krvi v sestavine mleka je vsled tega znatno manjša kot pri pretvorbi v meso in mast med pitanjem. — Slabim ali srednjim mlekaricam je pokrmili le neobhodno potrebno količino beljakovin; večje količine se pri njih slabo izkoriščajo. Pri dobrih mlekaricah se vrši tvorba mleka zelo hitro; take morajo biti dobre krmljene, ker ne morejo čakati, da bi se dušičnate snovi le polagoma dovajale mlečni žlezi, marveč morajo biti njih telesni sokki z beljakovinami skozinskoz prepojeni.

Stutzerjeva izvajanja dokazujejo teoretično to, kar nam povejo praktično spredaj navedene številke danskih kontrolnih društev reja pitalne živine in dobro rejnih slabih ali srednjih mlekaric je na mestu le v pokrajinah z zelo rodovitno zemljo, kjer je kmetovalcu manj ležeče na tem ali mu poplača žival krmo boljše ali slabše. V Sloveniji bo moral kmet kmalu zopet pričeti z varčevanjem na vseh koncih in krajih; zato moramo navajati naše kmetijstvo smotreno, z navduševanjem in magari tudi nekoliko s silo v smeri intenzivnega mlekarjenja — pojasnjujoč ljudem činitelje dobre mlečnosti, kakor sem iste navajal v svojih člankih »Krava v šoli« in obračunjuj zopet vso pozornost na čimprejšnjo oživitve obstoječih zadružnih mlekaric, ter na ustanovljanje novih. Čas pritiska; če nastopi zopet predvojna ali celo še večja revščina in zadolževanje na kmetih, ne bo temu kriva konzervativnost našega kmeta, ki se vsled pomanjkanja kmetijsko-strokovnega slovstva in strokovnih šol ne more sam dovolj strokovno izobraziti, marveč krivo bo vsemu le narodno izobraženstvo, ki hoče osrečevati kmeta z vsem, le ne s strokovno naobrazbo ter z blagostanjem, ki iz take naobrazbe izvira.

Ugovor, ki je razvoj našega mlakarstva pred vojno mnogo škodil je, da moramo v Sloveniji rediti govejo živino, ki bo porabna za vse, za vprego, za pitanje in za mleko, in ne le samo za mleko. Ker so nemški veččaki ugotovili, da je za vse porabna le goved v Švici in drugih nemških alpskih pokrajinah (simentalska, pincgavska itd.), smo pred vojno z vso vnemo križali s tujo živino in pri tem naši živinoreji več škodili kot koristili. Tudi Danec redi živino, ki naj bi bila sposobna za vse, čeprav je cilj njegove živinoreje vzgojiti si kravo, ki bi znala iz vsakega kg sena napraviti nad 1 l mleka in ki bi molzla na dan vsaj 50 l najbolj mastnega mleka, čeprav ve, da napravlja majhna krava mleko primerno ceneje kakor velika krava, redi vendarle krave, ki tehtajo suhe, kakor jih navadno drži, redno okoli 450 kg. V najvišji meri sposobna za vse je vsaka velika živina, v čiji rodovini se je gojila dobra mlečnost; dobra mlečnost je znamenje, da ima krava imenitna, izborna prebavila; junec od dobre mlekarice bo podedoval izborna prebavila in se bo zato imenitno pital, čim bo razpolagal z dovolj širokim in visokim okostjem oziroma čim je bil v prvih 2 letih po rojstvu krepko krmljen in se je zadostno gibal; sposobnost za vprego pa je vsikdar uspeh vaje (treninga) v dovolj zgodnji mla-

doti. Da bi krava, ki je vsak dan 10 ur vprežena, molzla 30 l mleka na dan in ostala dobro rejena, je izključeno; da bi krava molzla 50 l mleka na dan in ostala dobro rejena, je istotako izključeno; da bi pa izmed 3 krav enoiniste izborne mlečne rodovine ne mogla prva molzti na dan v najboljši dobi 50 l mleka, druga biti vprežena na dan 10 ur in molzti še 10 l mleka ter tretja vzdržati se dobro rejena in molzti 25 l mleka, pa ni stvar nemožnosti, marveč navaden, lahko razumljiv pojav — čim smo si na jasnem, da zavisi večji ali manjši užitek, ki nam ga žival nudi, v prvi vrsti od delazmožnosti njenih prebavil in pri kravi vrhtege od delazmožnosti njenih mlečnih žlez. Ker je dobra mlečnost najbolj jasen in gospodarsko dobičkanosen znak za delazmožnost prebavil, stremi moderna živinoreja le za tem, vzgojiti si in izbirati za pleme le najbolj mlečne živali; pitalna zmožnost in sposobnost za vprego se pridružita dobri mlečnosti kot nameček — o čemer se vsak neverjeten Tomaž lahko prepriča na lastne oči pri bohinjki živini, ki predstavlja izrazito mlečen čeprav radi premajhne teže ne naravnost vzoren tip govedi in vendar nikdo ne bo trdil, da voli niso sposobni za vprego prav tako kakor ogrski sivci.

Iz vsega izvajamo zaključek: dokler ostane razmerje med tržno ceno mleka ter mlečnih izdelkov in med tržno ceno mesa tako, kakor sedaj in vsa predvojna leta, najdemo blagostanje slovenskega kmeta edino le v intenzivnem mlekarstvu. Če se razmerje cer kdaj prevrže v prospeh pitalne živine in bi vsled nizkih cen za mlečne izdelke postalo mlekarstvo manj dobičkanosno, bomo mogli vsakega ceno proizvajati tudi dobre pitane živali kot potomce izbornih mlekaric, — ako le ne prezremo, da more biti v najvišji meri za vse sposobna le velika, torej dozorela živina in da moramo vsled tega vse mlade plemenske živali v prvih 2 letih krepko krmiti, ter nuditi jim dovolj prilik za prosto gibanje.

Gospodarski in tržni pregled.

g Izvoz konj iz Slovenije. Finančni odbor je na svojih zadnjih seji sklenil na predlog ministra za kmetijstvo, da se dovoli izvoz konj iz Slovenije in sicer koroške ter belgijske pasme, moškega spola. Ruzen tega je odobril, da se izvozi 2000 ovac za avstrijsko novčevalnice za živino proti jamstvu uvoza plemenske živine iz Avstrje.

g Cene moka v Banatu. Moka št. 0 kg 14.50 K, moka št. 2 kg 13.50 K, krušna moka kg 12 K.

g Letošnja cena češkega sladkorja. Mi dobivamo v precejšnjih množinah češki sladkor, zato je potrebno, da prinašamo v našem listu te cene in njih izpremembe. Iz Prage namreč poročajo: Sladkorna komisija v Pragi je sklenila, da stane surov sladkor 100 kg 440 K, bel sladkor v štokih 100 kg 701 K, dočim zahtevajo tovarne 728 K. Užitina znaša 4 K za stot. Če bi bil češki sladkor postavljen na postajo v Zagreb, bi stal na debelo 56 K, v Ljubljani pa skoro ravno toliko. Da pa znajo gotovi sladkorni tovarnarji navijati cene sladkorju, to je pa itak znana stvar. Te sladkorne verižnike bo treba najpreje vprašati za sladkor in njihove milijone, ki

so si jih pridobili na račun ubogega ljudstva, v prvi vrsti kmeta.

g Cene sladkorja padajo. Zadnje dni so pričele padati cene sladkorju. Sladkor v kockah na debelo ponujajo po 64—66 K, dočim prodajajo na drobno kg že tudi po 66—65 K kg. To se more opaziti v Zagrebu, ne pa pri nas v Ljubljani. Pričakujejo, da bodo vsled nastalih razmer cene sladkorju še bolj padle.

g Cene mesa in masti v Osjeku (Slavonija) so sledeče: goveje meso brez razlike kg 24 K, telečje kg 24 K, svinjina kg 32 K, debel špeh kg 44 K, salo kg 46 K.

g Poročilo s trga v Splitu. Cene v Splitu za 1 kg so sledeče: sladkor v kockah 63—65 K, kava »Santos« 56—58 K, sveče v zavitkih (16—22 kosov) 45—48 K.

g Z belgrajskega trga. Črni kruh kg 3 din., beli 3.50 din., moka kg 3 din., goveje meso kg 8 din., svinjsko meso kg 8 din., špeh kg 9 din., maslo kg 18 din., liter mleka 2 din., krompir kg 0.80 din., zelje kg 1.50 din., sol kg 2.50 din., kava kg 12 din., prašiči žive vage kg 5 din., ovce žive vage kg 3 din., kože žive vage kg 2.50 din.

g Cene žita v Banatu. Po zadnjih vesteh iz Novega Sada so cene žitu za 100 kg sledeče: pšenica 900—920 K, stara in nova koruza 300 K, koruza v storžih 200 K, oves 260 K.

g Vrednost denarja. Dolar 120—121 K, avstrijska krona 37 vin., češkoslovaška krona 1.70—1.75 K, marka 1.90—2 K, lej 2.24 K, italijanska lira 5.07—5.12 K, drahma 12 K, 1 bolgarski lev 1.68 K.

g Z vinskega trga. V Beli Krajini je trgategv že pred več kot 14 dnevi končana. Mošt ima 16 do 22 stopinj sladkorja ter v tem oziru ne zaostaja za l. 1917. Z ozirom na množino smo daleč za pričakovanjem. Cene še niso stalne, posamezniki so prodali po 10 do 14 K liter. — V vinogradih na Štajerskem se je trgategv končala. Ljudstvo je razočarano radi male množine napešanega mošta. Malokateri vinogradnik zamore reči, da letošnji pridelek glede množine doseže lanskega, ampak večina izjavlja, da je letos pridelala manj kakor lani. Pač pa je kakovost letošnjega pridelka enaka vinu letnika 1917, kajti rizling in silvanec imata 20—22 stopinj. Ljudstvo je silno razburjeno vsled nove trošarine na vino, vinski ter sadni mošt. Prevelika krivica bi bila, če bi vinogradniki morali plačevati ta davek, ko sta jim vendar toča in oidium vzela več kakor polovico grozdja. Vinogradniki so že brzojavili v Belgrad, da odklanjajo z vso odločnostjo vsak tak davek. — Vinske cene se dvigajo vsled izvrstne kakovosti letošnjega pridelka, ki bo zelo pičel. Mošti zadnjega tedna so kazali 18 do 22 stopinj. Letina ne bode slabša kakor leta 1917 glede dobrote. Ko se dobi pregled čez kakovost in množino, bo začela trgovina. Sedaj še vse čaka. — V Istri je letina ugodna in ima mošt 22—23 stopinj. Dalmatinsko vino plačujejo postavljeno v Trst po 10 K liter. — V Dalmaciji imajo še nekaj starega vina, okoli 2000 hl in plačujejo stopinjo po 120 K na mestu. Vino je izvrstno. — Trgategv v Avstriji je proti pričakovanju slabo izpadla z ozirom na množino. Negotovost, koliko bo novega vina, povečuje povpraševanje po starem vinu, posebno močnejši vrsti, ki se more upora-

biti za rezanjem z novim vinom. Na dunajskem trgu stane hl 8 odstotnega vina 3600 nemško avstrijskih kron, za vina 9 do 11 odstotna vina zahtevajo 3800 do 4800 nem. avstr. kron. — Na Mažarskem je vedno večje povpraševanje po starem vinu. Za mošt se zahteva 1000 do 1200 K hl. Letina z ozirom na množino je slabša, kot se je pričakovalo, toda kakovost je izvrstna. — Na Češkem cene vinu neprenehoma rastejo.

g Naša letošnja žetev. Po podatkih finančne uprave je znašala površina zemljišča, posejaneža z žitom in pridelek žita v letu 1920:

Pokrajina	Pšenica		Rž		Ovsa		Ječmen	
	posejanega sveta v hektarjih	pridelek v kg	posejanega sveta v hektarjih	pridelek v kg	posejanega sveta v hektarjih	pridelek v kg	posejanega sveta v hektarjih	pridelek v kg
Srbija	974.049	157.938.807	35.569	26.215.101	61.645	42.960.907	73.129	40.848.802
Stara Srbija in Makedonija	107.028	137.716.079	57.022	52.357.350	9.837	23.693.000	76.108	90.096.027
Crna gora	1.906	82.601	4.405	1.908.870	2.884	17.603	1.310	49.586
Slovenija	63.890	63.890.000	44.857	41.361.300	42.029	42.029.000	218.500	21.850.000
Bosna in Hercegovina	87.213	57.920.200	18.527	916.890.000	20.952	51.151.900	71.829	43.296.100
Dalmacija	12.601	7.476.000	2.801	1.020.000	921	110.000	5.001	4.365.082
Hrvatska	316.627	328.706.500	54.379	51.459.700	106.403	13.019.000	61.634	60.708.400
Vojvodina	738.828	49.725.500	34.426	50.607.500	249.001	168.073.500	106.098	63.738.000

Vsega skupaj smo pridelali: pšenice 132.897 vagonov, rži 20.473 vagonov, ovsa 46.059, vagonov, ječmena 39.315 vagonov.

g Zakon za varstvo malih kmetij, po katerem se posestva, ki ne presegajo pet hektarjev s potrebno živino, ne smejo prodati na prisilni dražbi (licitirati), se bo raz-

širil tudi na slovenske dežele. Mali kmet je torej popolnoma varen pred oderuhi. To je važno radi tega, ker se po avstrijskem zakonu kmet, ki je zabredel v dolgove, lahko požene s posestva, po novem jugoslovanskem zakonu mu bo pa v najslabšem slučaju še vedno ostala hiša, pet hektarjev (čez 8 johov) sveta in potrebna živina.

g Letošnji tobak je boljši od lanskega. Računa se, da so pridelali v naši državi tobaka okoli 10 milijonov kilogramov.

g Pridelek piva v Jugoslaviji. V naši državi imamo doslej 42 pivovaren, ki so pred vojno pridelale 750.000 hektolitrov pive. Danes se pridelava veliko manj, ker večina pivovaren ne deluje tako, kot bi bilo treba. Največja pivovarna je v Sarajevu, kjer skuhajo letno 150.000 hl pive. Najmočnejše pivo kuhajo v Vojvodini, Srbiji in Hrvatski 10—13 stopinj.

g Priznanje liberalcu finančnemu ministru Stojanoviču. Zagrebški strokovni list trgovino in obrt »Trgovac« piše med drugim: »In mi priznavamo, da g. Kosta Stojanovič ni strokovnjak, ampak da ni niti diletant, ampak laik (navaden človek), ki o nobeni stvari ničesar ne razume.« Tako piše navedeni zagrebški list z dne 2. t. m. Mi k temu samo to lahko pripomnimo, da je to najbolj nesposoben finančni minister, kolikor jih je imela doslej naša država. Tak človek ni dober za kramarja ali branjevca, kaj šele da bi bil finančni minister take države. Proč s takimi šušmarji!

g Sejmsko poročilo iz Maribora dne 1. oktobra. Prignanih je bilo 199 prašičev. Cena je bila povprečno 33 K za 1 kg žive vage. Kupcev je bilo veliko, skoro vse na sejm prignane svinje so se prodale. Pretežna večina kupcev je bila iz Dravske doline, ki so odpeljali svinje radi visokih prevoznih tarifov na lastnih vozovih. Iz tega poročila je razvidno, da mariborski sejmi napredujejo. Kmete opozarjamo, da naj nikar ne pozabijo na potrdilo domačega županstva, ki se po novi naredbi naše deželne vlade zahteva pri kupu ter prodaji živine.

g Vžigalno vrstico je prejel Urad za pospeševanje obrti in jo oddaja v kolačih in tudi posamezne v svoji pisarni, Dunajska cesta št. 22 od 8. do 12. ure dopoldne.

g Pozor lovcit! Prejeli smo: Na Dunaju plačujejo zimske kože divjih zajcev komad po 90 do 100 K in jih težko dobijo, ker tovarne klobukov nimajo plišastih klobukov iz česa delati. Pazite da kože zajcev skrbno zbirate in jih skupno v Ljubljani na Pavlov sejm tovarnarjem prodate, ki bodo prišli z Dunaja. Kajti če jih prekupcem prodaste, preveč zavržete in prekupci se potem vam smejejo, ko jih petkrat dražje prodajo. Ni čuda, da so plišasti klobuki tako dragi, ker dlaka štirih kož komaj zadostuje za en klobuk. Torej lovcit, vsi na delo in zbirajte kože skup in jih bomo na Pavlov sejm v Ljubljani tovarnarjem prodali drago.

g Tobačni izvleček za pokončavanje škodljivcev na sadnem drevju. Kmetijska družba je prevzela nabavo tobačnega izvlečka za pokončavanje listnih uši in drugih škodljivcev na sadnem drevju in ga bo oddajala podružnicam in sadjarjem v po-

sodah po 50 kg po ceni 100 dinarjev ali 400 kron za to množino. Tobačna tvornica ne more oddajati tega sredstva v manjših količinah, ker ni dobili za to primernih posod. Priporoča se podružnicam in posameznim kmetovalcem, da si naročijo to blago skupno v navedenih posodah po 50 kg in ga potem razdelijo med kmetovalce, pri čemer morajo ti sami skrbeti za manjše posode. — Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani.

g Tovarna za špirit in drože d. d. v Račjem. Zopet moremo v razvoju naše domače industrije zaznamovati važen nov pojav. Kakor znano, je pri nas veliko pomanjkanje drož in spričo tega smo bili prisiljeni, naročiti to blago za drag denar iz tujine. Temu bo vsekakor odpomogla nova delniška družba, ki je prevzela, modernizirala in z novimi stroji opremila tovarno za špirit in drože v Račjem, tako da more ustrezati vsem zahtevam. Najboljši dokaz, kako zelo potrebna je bila ustanovitev te tovarne, je ta, da narašča povpraševanje po drožih od dne do dne. Te drože se izdelavajo izključno le iz sadežev, in take drože so, kakor znano, najbolj zdrave.

g Pomanjkanje vagonov v železniškem prometu je zelo veliko po celem svetu. Anglija ima 6 odstotkov pokvarjenih vagonov, ki so v delavnica, Francija 15 odstotkov, Italija 18 odstotkov, Madžarska 24 odstotkov, Avstrija 35 odstotkov, Romunija 42 odstotkov, Bolgarija 44 odstotkov, Jugoslavija nad 50 odstotkov. — Lokomotiv, nesposobnih za vožnjo, imajo na Angleškem 21 odstotkov, Francoskem 22 odstotkov, v Italiji 27 odstotkov, na Madžarskem 73 odstotkov, v Avstriji 37 odstotkov, v Romuniji 71, v Bolgariji 63 in v Jugoslaviji okoli 70 odstotkov.

g Izvoz hmelnja iz Češkoslovaške. Češkoslovaška je dovolila izvoz za 50.000 kg hmelnja. Izvozna dovoljenja se podeljujejo samo izvoznim trgovcem.

g Cene v Bolgariji. 1 kg bele moke 5,50 leva, 1 kg sladkorja 28 levov, 1 kg kave 55 levov, svinjska mast 1 kg 57 levov, 1 lev je vreden 1 K 68 vin.

g Svetovna žetev pšenice v l. 1920. Poročilo mednarodnega zavoda v Rimu javlja: V Severni Ameriki se računa, da znaša žetev 28,9 milijonov metrskih ton nasproti 30,9 milijonov leta 1919. Žetev Belgije, Španske, Italije, Švice, Kanade, Indije, Alžira, Egipta, Maroka in Tunisa se računa na 48,9 milijonov ton nasproti 49 milijonov leta 1919. Mažarska poroča, da znaša njena žetev 930 tisoč ton. Iz drugih dežel ni točnih podatkov, ampak označujejo žetev kot »dobro« na Bolgarskem, Danskem, Francoskem, Luksemburškem, Nizozemskem, Rumunskem in Švedskem, kot »srednje« na Nemškem, Poljskem in Češkoslovaškem, »izpod srednje« pa na Angleškem.

g Pridelek bombaža cenijo v Ameriki na 2 milijona 700 tisoč ton, t. j. za 10 odstotkov več kot lani, pridelek sladkorne pese pa nekaj nad 8 milijonov ton, to je za skoro 40 odstotkov več kot l. 1919.

g Zamenjava kron na Rumunskem. V Rumuniji so od 1. do 10. sept. zamenjavali krone za leje v razmerju 1 : 2, to je za 2 K

so dali 1 lej (pri nas 1 : 4). Pri tej priliki so vzeli iz prometa za 8200 milijonov kron.

g Znižanje prevoznih cen na morju. Iz prsta poročajo, da so v zadnjem času izdatno padle prevozne cene blaga na morju ter so cene deloma že dosegle predvojnne cene. Tekom dveh mesecev so padle cene za polovico. Tako je prevoz za žito Avstralija—Anglija, ki je stal za tono 250 šilingov, sedaj samo 123—130 šilingov. Prevoz za seme šangaj (Kitajsko)—Sredozemsko morje je padel od 300 na 156 šilingov. Glavni vzrok padanja cen je ta, ker se je znatno zmanjšal izvoz premoga iz Anglije, ker je popolnoma prenehal izvoz žita iz Rusije in ker je za sedaj dovolj velik izvoz argentinskega žita. Po zadnjih poročilih so naložili na Angleškem na ladje okoli 12 milijonov ton premoga za izvoz.

g Svoboden izvoz petroleja iz Rumunije je dovolila rumunska vlada. Bomo videli, koliko petroleja in po kakšnih cenah bomo dobili k nam. Petrolej za monopol, kjer ima glavno besedo urad, ki se imenuje monopol za petrolej, a nahaja se v Belgradu.

g Železo za sodne obroče. Jeklarna Jurija grofa Turnskega na Ravnah je pripravljena sprejeti naročila železa za sodne obroče ter bi mogla v najkrajšem času postaviti to blago na trg. Cena železu za obroče je 20 K za 1 kg. Kmetijska družba bo posredovala naročila in razdelitev železnih obročev med vinogradnike in sodarje. Pozivljajo se torej ti, da takoj naznanijo Kmetijski družbi množino železnih obročev, oziroma njih težo in mero, da bo lahko družba jeklarni podala v to potrebna naročila. — Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani.

g Goveje bolezni. Dne 2. oktobra je bilo izkazanih v glavarstvu Ljubljanska okolica 79 hlevov okuženih s slinavko in parkljevko, in v cerkniškem glavarstvu 192 hlevov. Svinjske kuge je največ v črnomaljskem okraju (30 okuženih svinjakov), mariborskem (43 okuženih svinjakov), novomeškem (33 okuženih svinjakov) in v Prekmurju (38 okuženih svinjakov). Svinjska rdečica je le semtertja.

Tedenske novice.

Jugoslavija.

j Proti novim davkom vedno bolj vrede tudi na Hrvaškem. Vršilo se je posvetovanje državnih poslancev, trgovskih trgov in drugih merodajnih činiteljev, ki so potem poslali v Belgrad odposlanstvo z zahtevo, da se proračun omili. Kakor vidimo, je boj, ki ga je začela Slovenska ljudska Stranka proti krivični razdelitvi davkov, začel segati tudi v sosedne pokrajine. Radovedni smo, če nam bodo liberalci še rekli, da smo hujskači.

j Volilnih okrožij ima Srbija 29 s 152 poslanci, Bosna in Hercegovina 6 okrožij s 63 poslanci, Hrvaška in Slavonija 8 okrožij s 88 poslanci, Slovenija 2 okrožji s 36 poslanci, Dalmacija 1 okrožje z 11 poslanci, Črnagora 1 okrožje z 10 poslanci, Banat 2 okrožji z 19 poslanci, Bačka 3 okrožja s 27 poslanci, mesta Belgrad s 6 poslan-

ci, Zagreb s 5 poslanci, Ljubljana s 4 poslanci. Skupaj 421 poslancev.

j Zakon proti druginji je bil predložen ministrom. Določena je cena ne samo živilom, temveč tudi obleki, obutvi, perilu, stavbenemu gradivu, zdravilom. Hvalevredno, to so kmetje že stokrat povedali, da se mora predvsem za potrebsčine, ki jih kmetje kupujejo, nastaviti pametne cene. Le, da tudi sedaj še ne verjamemo, da bi se to res tudi izvrševalo, ker verižnik vedno na nože pade, kakor maček, pa ga vrzi kakor hočeš.

j Južna železnica se podržavi in se vrše tozadevna pogajanja.

Politične.

p Hvaležni šentjernejski samostojneži so obljubili v Kmetijskem listu poverjeniku Janu, da mu bodo preskrbeli za čeden odhod iz Šent Jerneja, ko pride h konjski dirki. Ta odhod bi najbrže obstal v gorjačah, kamenih in nožih, kar znajo predvsem šentjernejski samostojneži. Vse to pa menda zato, ker se je na predlog g. Jana naklonilo za šentjernejsko konjsko dirko 8000 K.

p Laži »Kmetijskega lista« zoper ljudsko stranko, se tembolj množe, čimbolj se bližajo volitve. Sedaj laže, da je Slovenska ljudska stranka zoper svobodno trgovino, dasi je ravno Slov. ljudska stranka dosegla, da je v Prekmurju svobodna trgovina z živino, katero so ravno liberalni meštariji hoteli imeti zase za sramotno nizko ceno. V Belgradu so se ravno naši poslanci potegovali za svoboden izvoz, ki bi bil v zadržnih rokah, samostojni kmetjski liberalci pa so v »Kmetijskem listu« zagovarjali bankirski izvoz.

Druga laž je, da se je izjavil tajnik SLS dr. Kulovec: »Mi imamo ljudi, ki bodo šli za nami, pa če naredimo še tako budalost in napako.« Res pa je, da dr. Kulovec tega ni nikdar in nikjer govoril.

Tretja laž je, da se klerikalci zato zenejo za samoupravo, ker se upajo na ta način izogniti agrarni reformi, pri katerem da pridejo zlasti vpoštev cerkvena zemljišča na Hrvaškem. »Kmetijski list« laže, kljub temu, da mu je dobro znano, da se ravno hrvaški škofje bili prvi, ki so javno oznanili, da dajejo svoja veleposestva na razpolago, česar ni storil še noben samostojni veleposestnik.

p Dva brata. Radi lažnivih poročil v »Domovini« in »Kmetijskem listu« sta bila obsojena urednika Alojz Jamnik in Milan Plut s primerno globo oziroma z zaporom. Oba urednika priobčujeta svoje sodbe v svojih »resnicoljubnih« listih.

Domače novice.

d Kaj je vse duhovnik? Hujskač, indijski derviš ali fakir, ki zapeljuje Evine hčerke. Glej »Kmetijski list«, št. 40. In vendar trdi ta dični liberalni list, da Samostojna kmetjska stranka ni liberalna, temveč strogo krščanska.

d Iz italijanskega ujetništva se vračajoče prosí Marija Mertel, Podkaže 37, p. Dovje, naj jej sporoče kake podatke o možu Alojziju Mertel, od katerega od novembra 1918 nima nobenega sporočila. Stroški se povrnejo.

d Podpisano uredništvo radevolje izjavlja, da g. Adolf Pahar iz Trbovelj ni pi-

sal nobenih dopisov v »Domoljubu«. → Uredništvo »Domoljuba«.

d Poljane pri Toplicah. Nov bronast zvon. Te dni se je mudil na obisku pri svoji materi v Občicah gospod Ivan Kraker, ki si je pridobil v Ameriki lepo premoženje. Predno je odhajal nazaj v svojo novo domovino, je naročil in plačal za tukajšnje župno cerkev nov zvon iz čiste bronovine, ki bo tehtal 400 kg in stal okroglo 60.000 K. Za ta velikodušni dar mu izrekamo farani kar najprisrčnejšo zahvalo in stoterni Bog plačaj.

d Ribno pri Bledu. Po šestih letih se je vrnil iz ruskega ujetništva g. Gabrijel Ferjan, posestnik in gostilničar v Ribnem ter odličen somišljenik SLS. Znan je po celi okolici ter po mnogih krajih Slovenije. Zato ga tem potom srčno pozdravljamo ter mu želimo vse dobro v novi domovini.

d Živinski sejm v Boh. Bistrici se vrši 18. oktobra 1920 pred Občinskim domom.

d Klic d dežele. Kmetjski mož nam piše: Svetovna druginja je dosegla pač svoj višek. Razni upravni stanovi imajo tej druginji primerne plače. Poglejmo pa malo uboge upokojene duhovnike. Pridem v hišo upokojenega duhovnika in vidim, kakšno pomanjkanje vlada. Niti najslabše vsakdanje hrane nima. Potožil mi je vse gorje in pomanjkanje; rekel mi je: z mojo plačo, pokojnino in doklado skupaj 360 K mesečno si še najskromnejše hrane ne morem oskrbeti. Začudil sem se temu: duhovniki, steber cerkve in države, so prišli v tako neznosno pomanjkanje. Kje ste poklicani organi? Prosi se, naj vlada vse ukrene, da se tem siromakom pride na pomoč.

d Umrl je, kakor smo že poročali, dne 6. oktobra v Radomljah g. župnik v p. Anton Lovšin. Rojen je bil v Gorenji vasi pri Ribnici l. 1842., posvečen l. 1869. Služboval je pet let v Selcih, nekaj časa na Ježici, štiri leta v Podkraju na Vipavskem, potem je bil 14 let župnik na Homcu in 14 let na Dobrovi pri Ljubljani, dokler se ni preselil v pokoj v Radomlje, kjer je služboval zadnja leta z veliko potrpežljivostjo, bolj v pomanjkanju kakor v brezskrbnosti — saj je znan žalostni gmotni položaj sedanje katoliške duhovščine in zlasti še umirovljene. Blagemu pokojniku večni mir!

d Umrl je v sredo 6. t. m. na Prevojah pri Lukovici g. Gašper Kotnik, gostilničar in cerkveni ključar podružnice v št. Vidu pri Lukovici v 74. letu starosti. Delal je kot podvzetnik pri raznih železnicah in cestah, tako pri bohinski železnici in pri novi cesti v Moravci. Bil je veren mož. Pogreb je bil v petek dne 8. okt. od 10. dop.

d Umrl je na Rodici pri Domžalah znani tamkajšnji posestnik Franc Šmonstar. p. d. Mlinar v starosti 68 let. Pogreb bo v soboto 9. t. m. ob 7. uri zjutraj. N. v. m. p.!

d Umrla sta Janez Rudolf, posestnik, in Ana Novak, posestnica iz Selske gore pri Mirni. Bila je dobra mati osmih otrok. N. v. m. p.!

d † Ivan Dremelj. Piše se nam: Zo je minulo mesec dni, odkar ga je prejela mati zemlja v svoje naročje, a še vedno nam je živo pred očmi njegova podoba, še vedno gledamo v duhu njegov prijazen pogled, čutimo njegovo tople prijateljsko roko. — Pokojnik je bil rojen l. 1857. na Spodnjem Brezovcu; po kon-

»Jezus je mogočnejši kakor obadva.« je s prepričanjem svoje otroško žive vere rekla Štefana.

Mati je globoko vzdihnila:
»Seveda, če bi človek imel tako živo vero, kakor bi jo moral imeti.«

»To je milost,« je prisrčno rekla Štefka, »moramo moliti zanjo.«

»Res, dete, prav imaš.«
Nato je mati odšla in Štefana je slišala, kako je trudno stopala mati po ječetih lesenih stopnicah. V sobi nad kuhinjo je padel okoli stol, nato so truden koraki še parkrat stopicali okoli. Potem je bil mir.

»Uboga mamica, sedaj pa prav sladko spi,« je rekla Štefana. Urno je brisala krožnik za krožnikom in jih je polagala v sklednik. Medtem pa so v njenem arcu čudovito odmevale Albertove besede, ki jih je ji govoril kakor Jezus Kristus: »Nisem li ležal v tvojih? Nisem li nosil križa? — Je li kaka ljubezen kakor ljubezen moja?«

Mati se boji sodnika in njegovega sina. Res, sodnik je mogočen, mestu Štajer zapoveduje. Jezus pa ima v svojih rokah nebo in zemljo. In Henrik poveljuje nekaj sto strelcem v Štajru; Jezusu pa služijo milijoni angelov in izpolnjujejo njegova povelja.

(Dalje.)

Preklíc.

Podpisana globoko občudujem vse, kar sem s abega govorila o g. kaplanu Martinu Radošu, in vse preključujem kot grdo obrekovanje. Ravnala sem v zmoti. Gospodu kaplanu se pa prisrčno zahvalujem, da so odstopili od tožbe.

Ana Černe, Naklo.

Prvovrstne PFAFF šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle, olje itd. za vsakovrstne šivalne stroje priporoča Igu. Vok, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Suhe gobe, fižol, laneno seme

kupuje tvrdka z deželnimi in gozdnimi pridelki Kmet & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 8.

== KDOR HOČE ==

biti postrežen z dobrim in cenim manufakturnim blagom, naj se obrne na trgovino »Pri ivanki« Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.

Poljedelski stroji

Mlatilnice za ročni in vrtilni pogen, vrtilna, čistilnica, slamosreznice za pogen z roko in silo, sadne in vinske stiskalnice, sadno mlina, hrzoparilnice, bakrene (kufrene) kotle za španje-kuhe in druge stroje ima vedno v veliki izbiri lastnica po umrlem soprogu

Franco Hitti, Ljubljana, Sv. Martina cesta 2.
Edina zaloga poljedelskih strojev tvornice Umrath & Komp.

Več oplarjev in gozdnih delavcev za sečno me Henrik Lebinger, Litija. 4063

Kupujem vedno in v vsaki množini po najvišjih cenah:

Brinjevo olje, suhe gobe, ližol

in druge deželne pridelke. Nudim najnižje:

Kave, olje, riž, sveče, moko,

vžigalice, pravo slivovko, rum

ter razno drugo blago.

M. RANT, Kranj.

Najboljša in najcenejša le pri tvrdki

kolesa GOREC

LJUBLJANA

motorji

pnevmatika Gosposvetska c. 14 (Marije Terezije c. 14.)

ERJAVEC & TURK
trgovina z železnino
pri „ZLATI LOPATI“ preje
Hammerschmidt (Mühlisen)
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7,
— nasproti Križanske cerkve. —

Sivalni stroji dospeli

predvojno blago za obrtno in rodbinsko rabo, istotam se dobi vse posamezne dele, igle, olje, potrebščine za šivilje, čevljarje in krojače.

Josip Peteline, Ljubljana
Sv. Petra nasip 7.

COSULICH-LINE Trst-Amerika

New-York—Buenos-Ayres—Rio di Janeiro—Santos—Montevideo.

Brezplačna pojasnila in prodaja voznih listov za potnike z Slovenije edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Miši - podgane - ščurki

In vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moja najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 10 K, za podgane in miši 10 K, za ščurke, posebne močne vrste 20 K, posebno močna tinktura za stenice 12 K, uničevalec moljev 10 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K, mazilo za uši pri živini 6 in 10 K, prašek za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjadi (unič.rastl.) 10 K, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 12 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport: **M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.**

Najstarejša hranilnica na Slovenskem.

Kranjska hranilnica

v Ljubljani — ustanovljena l. 1820

obrestuje hranilne vloge s

3%.

Kranjska hranilnica je pupilarno varen zavod in jo nadzoruje deželna vlada.

Za plačila zavodu se dajo na razpolago poštne položnice.

Čisti dohodek Kranjske hranilnice je — ne glede na to, kar se odkaze rezervnim zakladom — po pravih določen v pospeševanje občekoristnih naprav in podjetij na Kranjskem. — Skupna svota doslej v te svrhe odmenjenih zneskov znaša K 8.761.118-37.

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 17,

je ustanovila oddelček za

življenska zavarovanja.

Sprejema: V življenskem oddelku: zavarovanja na doživljenje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško dobo, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Podružnica: **CELJE, Breg, 33.**

Češlji in pojasnila z obrt. pošte brezplačno.

Zanesljivi posredniki za vsako sponzijo.

prodajajo se po znatno znižanih cenah.

Čevlji *tovarne* **Peter Krina & Co** *Eršič*

Zaloga Ljubljana-Breg

na debelo in drobno.

izdelki zajamčeno iz samega najboljšega usnja.

Primešaj krmi Mastin!

V smislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1899., št. 10.596, ki mi ga je mestni magistrat ljubljanski izporečil dne 28. julija 1900., št. 20.205, smejo dietetično sredstvo **Mastin**, redilni prašek za prašiče in za vsako živino, lekarndri, trgovci, drogistii in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900, mag. opr. št. 18.561. Ako Mastina v lekarnah in trgovinah ne dobite, ga naročite po pošti. — 5 zavojev Mastina stane K 50.— in se jih pošlje poštine prosto na dom.

Mazilo zoper garje (caftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni in izpušča; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti K 15.—.

Lekarnar Trakoci v Ljubljani
(Slovenija) zraven rotovža.

Pozor, kmetovalci!

Naznanjam, da vzamem v delo vsako množino prediva, ter izdelam iz njega vseh vrst vrvarsko blago po najnižji ceni.

Anton Šinkevec, starejši, Kranj št. 12.

IV. JAX IN SIN

Dunajska cesta šte. 15, LJUBLJANA.

Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izbora konstrukcije in elegantna izdelava iz tovarne v Linzu. Ustanovljena l. 1867. — Došlo je ravnokar večje število strojev za vsako obrt. **Vezenje poučuje brezplačno.**

Pisalni stroji „Adler“

Cen ki zastoj in franke.

Kolesa iz prvih tovarn:
Dürkopp, Stylia, Waffentra.

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin, Ljubljana
Emonska cesta 2, 4793

Agitirajte
za
„Domoljuba“

V vsako kmetško hišo „Domoljuba“!

Zahtevajte cenik
zastoj in pošt-
nine prosto!

Zahtevajte cenik
zastoj in pošt-
nine prosto!

H. Suttner, Ljubljana št. 1

Mestni trg št. 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.